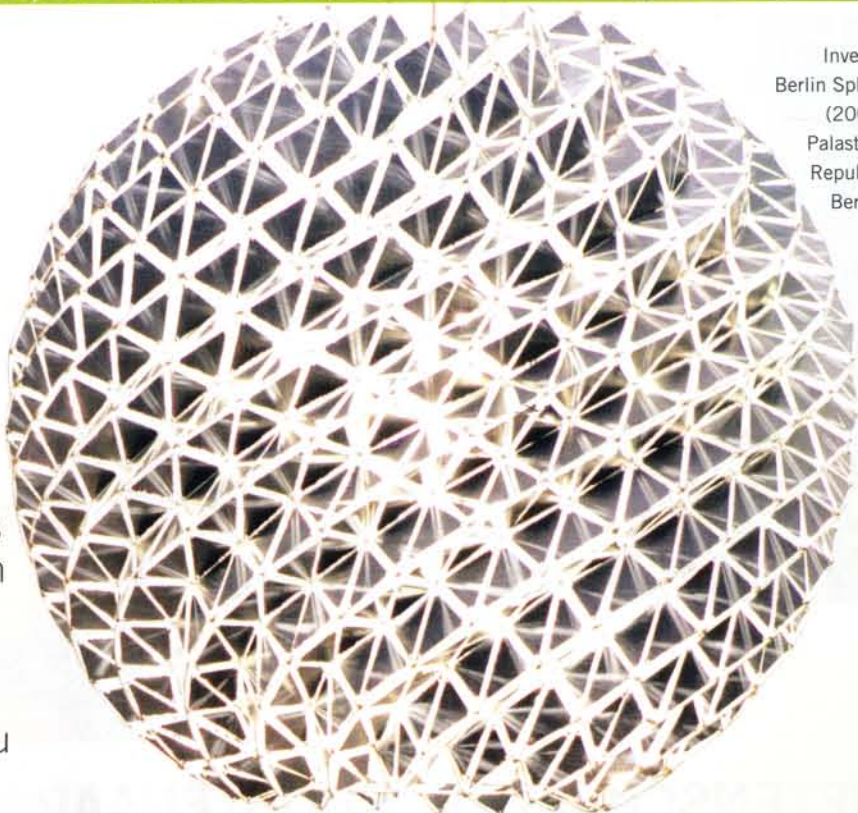

Als iemand in de voetsporen van de spectaculaire Christo treedt, dan is het de Deen Olafur Eliasson. Zodra zijn werk ergens te zien is, zijn het geen tentoonstellingen, maar gebeurtenissen. Een omvangrijke encyclopedie zoomt nu in op zijn methode.

Inverted Berlin Sphere (2005), Palast der Republik, Berlijn.

Links Dufttunnel (2004), Autostadt, Wolfsburg. Rechtsboven Your Waste of Time (2006), Neugerriemschneider, Berlijn. Rechtsonder The Weather Project (2003), Turbine Hall Tate Modern, Londen.

WETENSCHAPPER, KUNSTENAAR, UITVINDER: ELIASSON IS VAN ALLES EEN BEETJE

Of hij dan soms een gemanneerde wetenschapper is, wil de verslaggever van het Duitse opinieblad Der Spiegel weten. Dat is zeker geen onbenullige vraag, als je hem stelt aan Olafur Eliasson (1967, Kopenhagen). In een oud spoorweggebouw naast de Hamburger Bahnhof in Berlijn doktert de kunstenaar-uitvinder zijn projecten uit. In zijn laboratoriumachtige studio struikel je over de meetkundige instrumenten, toestellen om het verloop van de tijd te registreren, prisma's, spiegels en talloze andere mechanische en elektronische apparaten. Als je niet beter zou weten, zou je denken dat dit het laboratorium van een natuurkundige, een bioloog of een aardwetenschapper is. Alleen zijn de instrumenten niet bedoeld om stellingen te onderbouwen. Eliasson is een experimenteel kunstenaar in de letterlijke zin. Hij heeft het allemaal nodig voor zijn research: om de lichtbreking te doorgronden, om geometrische vormen te onderzoeken, installaties te bouwen, te testen en te ontmantelen. Hij werkt samen met teams van architecten en technici, maar ook met timmerlieden, metaalbewerkers en elektriciens. In een speciale witte ruimte test Eliasson hoe de waarneming van objecten verandert onder invloed van veranderend licht. En overall staan grote houten kratten, bedoeld om het goed bevonden werk wereldwijd te verschepen: naar New York, Londen of Rotterdam. De vier kunstmatige watervallen die Eliasson in de East River – tussen Brooklyn en Manhattan – liet bouwen zijn in Amerika al maandenlang voorpaginanieuws. Vanaf hoogtes van 37 meter – vergelijkbaar met het Vrijheidsbeeld – stort het 15,5 miljoen dollar kostende project zijn water naar beneden. Zesentwintigduizend liter per waterval, per minuut. De constructies werden opgetrokken uit steigerpijpen met

pompen die het water opzuigen en weer laten vallen. Die blijven in het zicht, want Eliasson wil niet verdoezelen dat het hier om kunstmatige cascades gaat. Het stadsbestuur lijkt in zijn opzet geslaagd. Na het Vrijheidsbeeld en het Empire State Building taxiën toeristen naar de 'Waterfalls'. In Tate Modern trok Eliassons zinderende zonsongedrag vier jaar geleden maar liefst twee miljoen liefhebbers en nieuwsgierigen. Zoals mensen wanneer ze om stof verlegen zitten over het weer praten, bespreken ze hier in de rij voor de kassa Eliassons Weather Project. Voor zijn idee had hij de complete turbinehal (35 meter hoog, 23 meter breed, 150 meter lang) nodig. Dit was geen kunstwerk, dit was een belevenis. Bezoekers gingen spontaan op de grond liggen om Eliassons kunstmatige zon en hemel op zich te laten inwerken. Alsof de enorme spiegel aan het plafond, de benevelingsinstallatie en het gele licht van honderden in een halfronde schijf gemonteerde lampen een ticket voor een mystieke ervaring waren. De verleiding van Eliassons installaties schuilt voor een deel in de spectaculaire manier waarop hij zich verdiept in oerelementen als water, lucht, licht, vuur en ijs. De aantrekkingskracht is het grootst wanneer hij ze verbindt met zijn technische, natuurkundige en architectonische verkenningen. Uiteindelijk gaat het Eliasson niet om het inzichtelijk maken van natuurkundige of geologische fenomenen. 'Toevallig is kunst het medium dat ik gebruik om mensen bewust te maken van hun omgeving.' Wetenschapper, kunstenaar, uitvinder: Eliasson is van alles een beetje. Dat maakt het bij Taschen verschenen overzicht Studio Olafur Eliasson wel duidelijk. 'Eigenlijk bedrijf ik een experimentele vorm van wetenschap,' bekennt hij. Een tuin van lava, vier nepwatervallen, groen geleverde rivieren en een kunstmatige zonsongedrag: het is lang geleden dat wetenschap zo intrigerend en toegankelijk was. ■

Studio Olafur Eliasson, An Encyclopedia; door Philip Ursprung, 528 pag., € 100, Taschen, ISBN 9783822844267, www.olafureliasson.net.

OMGEVINGSKUNST VAN OLAFUR ELIASSON